

הכונס פרק ששי בבא קמא

זו.

עין משפט
נר מצוה

לא א ב ג ד מיי פ"א
מהל' גולה ואצירה
הלכה יד טו ועין במ"מ
סמוע עשין עד טו"ש ח"מ
ס"י רסו ספ"ד א:
לב ה מיי פ"ד מהל'
גביה הלכה י ועין
שס ופ"א מהלכות גולה
ואצירה הלכה ח סמוע עשין
עד טו"ש ח"מ ס"י שנה
ספ"ד א:
לג ו מיי פ"א מהלכות
גולה ואצירה הל' טו
סמוע עשין עד טו"ש ח"מ
ס"י רסו ספ"ד א:
לד ז מיי פ"ד מהל'
גביה הל' ד (וטו"ש)
ח"מ ס"י שנה:
לה ט מיי שס פ"א הל'
ג סמוע עשין עד
(וטו"ש ח"מ שס):

מוסף רש"י

לגיתו ולחורבתו מביק.
דחיוא השנה ופטור
ב"מ (לד). דלא בעינן
דעת בעלים. לומר לו
שמוך פתח שהחזיקה
לגיתו שמהלכה אובדת
(שם). הכל צריכין דעת
בעלים. גנז גזלן וד'
שומרים שהיו צריכים
להודיע, ואם לא הודיעו
ומתה או נגנזה חייבים
בפחיתות, דכיון דידע
שזה לא ידע שהחזיקה,
לא מהר צה ולא מאכילה
(שם). הדעתן טענת גנב
באבדו. מולא אצירה
שטוען נגנזה הימני לאחר
שמהלכה (לקמן טג).

מאזה קעציד ולכלל היו כשומר שכר והא דצבי לאוקמא פלוגתייהו
בדרכה ורז יוסף והו רבה כר"א שהוא שמומי ועוד קאמר לימא
דריב יוסף תנאי היא ומסיק דרז יוסף ככולי עלמא ומשמע דרבה
ודאי תנאי היא ואינו יכול להעמיד אלף כר"א ולא כרבי עקיבא
דאי לרבי עקיבא ודאי היו שומר
שכר אי אפשר לומר כן דעל כרחק
לרבה אפי' לרבי עקיבא שומר חנם
היו דבאלו מציאות (ב"מ דף כט. ושם)
לרבה לא היו לרבי טרפון דממיר
להשתמש אלף שומר שכר א"כ לר"ע
לא היו אלף שומר חנם לכך נראה
דרבה לא יעמיד כלל פלוגתייהו
בשומר אצירה אלף יאמר לכולי
עלמא שומר חנם היו ופלוגתייהו
בדשמואל דר"ע אית ליה דשמואל אבד
קמא דמגלגל אבד אלפא וזו ור"א
אית ליה דשמואל ורז יוסף כי מוקי
פלוגתייהו בדשמואל לא קאי רבי
אליעזר כוומיה שהוא פטור את המלוה
באצירה אף מדמי המשכון ולכן מוקי
פלוגתייהו בשומר אצירה והו כר"ע
וקאמר לימא דרבי יוסף תנאי היא
דרבה ודאי לאו תנאי דמוקי פלוגתייהו
בדשמואל ומסיק דכולי עלמא אית
להו דרז יוסף כו' והא דתמן בשבועות
(ד' מג. ושם) סלע הלויתי עליו ושמים
היה שוה דמשמע שחייב לשלם המשכון
כשאבד מייירי שאלד בפשיעה לרבה
דאמר שומר חנם הו':

לא במקום שהחזירה. ואפילו שומר
חנם חייב דפושע הוא:

לעולם הוא חייב עד שיחזירה
בו'. היא סיפא דברייתא

דלעיל בתוספתא דב"מ (פ"ב ע"ג)
ולחי דייק מינה ספיר דחייב בגניבה
ואצירה קאמר: אמר ר' מורדינא
א"ל בבבלי חייב דכיון דנקטי דלוי
נגי' ברייתא בו'. וכגון שנגנזה
באותו ענין שנגרי ברייתא גרמו לה
להגנז ולעיל לא חסיק אדעתיה האי
שינוא דהשאל מלי לממר דנגנזה
או שאבדה דלעיל מצינו קאמר אי
נמי הך סיפא אצירה דוקא קאי
שיגרי ברייתא גרמו לה להאבד אלל
לענין גניבה פטור שאין גורמין לה
ליגנז ומשום הכי צרישא דקמני
בהדיא נגנזה לא מלי לשנוי הכי:

אלא לגינתו שאינה משתמרת. פי' (ט) אלף כרוח מצייה וס"מ כשומר חנם דמי דלעתה שמירתו: קרנא בעי רש"י. ויזון שחייב
עצמו לשלומי בשויו אפילו נמלא שגנבו פטור מכפל: בגזן שטענו טענת אסמים מוויין. מינה אמאי מוקי לה בלסטים מוויין
ודחיק למימר דגנז הוא לוקמיה כגון שטענו טענת גניבה בלסטים מוויין. מינה אמאי מוקי לה בלסטים מוויין
אפשר לגנזם אלף במחילות תחת הקרקע דהו אונס בלסטים מוויין או אס צה עליו חולי של טירוף הדעת או שיה נפלה עליו בלסטים
או אונס אחר שאינו יכול לשמור בלסטים מוויין (ב"מ דף כג.) על צעידת דעילי אינשי או דנס צעידת דעילי אינשי
משכחת כפל שטוען טענת גנב צעידת דעילי או צעידת דעילי אינשי ולהנהו אמוראי דפליגי עליה התם מ"מ משכחת כדפרישית
ומיהו איכא למימר דהכא לא חייש כיון דמשני שפיר בלסטים מוויין וס"ל דגנז הוא ובסמוך נמי אצרייתא דפריך לא אס אמרת
הוה מלי למימר נמי וליטעמך דגזלן הוא אכתי תקשי לך דמצינו שומר שכר משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוויין אף עליו
תשובה קשה דבפרק השואל (ב"מ דף כה.) מסיק עלה דקסבר האי תנא בלסטים מוויין גזלן הוא ומה בכך אכתי יש עליו תשובה דמה לשומר
שכר שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוויין אף עליו תשובה דמה לשומר שכר שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוויין
מקומות פריך מחומרות דלא שכיח ועוד אע"ג דלא שכיח יכול לטעון כן ונראה לר"י דכיון שחייב הכתוב שומר שכר בגניבה וסתם גניבה
קרובה לאונס כדאמרין בהשואל (שם) סברא הוא דככל ענין שמהיה הגניבה יחסיב מגזרת הכתוב אפילו בלסטים מוויין אף על גב
דבלסטים מוויין דהיינו שצויה דקרא פטר צו הכתוב אף על פי שאין אונסו גדול יותר ודוחקן [ועי' מוס' ב"מ מג. ד"ה אחר שמואל]:

לא

בעליה: שומר חנם פטור
השואל (ב"מ דף כד.): שחית.
מצי בלסטים בשדה: עד
לעולם לאו אפילו. הניחה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

החזירה למקום שיראנה אינו חייב ליטפל
בה נגנבה או אבדה או אבדה חייב באחריותה מאי
נגנבה או אבדה לאו נגנבה מביתו ואבדה
מביתו לא במקום שהחזירה והא קתני אינו
חייב ליטפל בה א"ל הכא במאי עסקינן
כגון שהחזירה בצהרים ותרתי קתני והכי קתני
החזירה שחרית למקום שיראנה (ה) ושכיח
דעיל ונפיק וחזי לה אינו חייב ליטפל בה
החזירה בצהרים למקום שיראנה דלא
שכיח דעיל ונפיק דלא חזי לה ונגנבה
או אבדה חייב באחריותה איתביה בלעולם
הוא חייב עד שיחזירה לרשותו מאי לעולם
לאו אפילו מביתו ש"מ כשומר שכר דמי
א"ל מורדינא לך בבבלי חייב דכיון דנקטי
להו נגרא ברייתא בעי נטירותא יתירתא
איתביה רבה לרב יוסף והשב (ז) אין לי אלא
בביתו לגינתו ולחורבתו מנין ת"ל תשיבם
מכל מקום מאי לגינתו ולחורבתו אילימא
לגינתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת
היינו ביתו אלא פשיטא לגינתו שאינה
משתמרת ולחורבתו שאינה משתמרת ש"מ
כשומר חנם דמי א"ל ילעולם לגינתו
המשתמרת ולחורבתו המשתמרת ודקא
קשיא לך היינו ביתו הא קא משמע לן דלא
בעינן דעת בעלים כדדבי אלעזר (דא"ר
אלעזר הכל צריכין דעת בעלים יחזין
מהשבת אבידה שהרי ריבתה בו תורה
השבות הרבה א"ל אביי לרב יוסף ואת לא
תסברא דשומר אבידה כשומר חנם דמי
והא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי
יוחנן יטוען טענת גנב באבדה משלם
תשלומי כפל ואי ס"ד שומר שכר הו
אמאי משלם תשלומי כפל קרנא בעי שלומי
א"ל הכא במאי עסקינן כגון שטוען טענת
לסטים מוויין א"ל ל"סטים מוויין גזלן הוא
לא

אלא לגינתו שאינה משתמרת. פי' (ט) אלף כרוח מצייה וס"מ כשומר חנם דמי דלעתה שמירתו: קרנא בעי רש"י. ויזון שחייב
עצמו לשלומי בשויו אפילו נמלא שגנבו פטור מכפל: בגזן שטענו טענת אסמים מוויין. מינה אמאי מוקי לה בלסטים מוויין
ודחיק למימר דגנז הוא לוקמיה כגון שטענו טענת גניבה בלסטים מוויין. מינה אמאי מוקי לה בלסטים מוויין
אפשר לגנזם אלף במחילות תחת הקרקע דהו אונס בלסטים מוויין או אס צה עליו חולי של טירוף הדעת או שיה נפלה עליו בלסטים
או אונס אחר שאינו יכול לשמור בלסטים מוויין (ב"מ דף כג.) על צעידת דעילי אינשי או דנס צעידת דעילי אינשי
משכחת כפל שטוען טענת גנב צעידת דעילי או צעידת דעילי אינשי ולהנהו אמוראי דפליגי עליה התם מ"מ משכחת כדפרישית
ומיהו איכא למימר דהכא לא חייש כיון דמשני שפיר בלסטים מוויין וס"ל דגנז הוא ובסמוך נמי אצרייתא דפריך לא אס אמרת
הוה מלי למימר נמי וליטעמך דגזלן הוא אכתי תקשי לך דמצינו שומר שכר משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוויין אף עליו
תשובה קשה דבפרק השואל (ב"מ דף כה.) מסיק עלה דקסבר האי תנא בלסטים מוויין גזלן הוא ומה בכך אכתי יש עליו תשובה דמה לשומר
שכר שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוויין אף עליו תשובה דמה לשומר שכר שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוויין
מקומות פריך מחומרות דלא שכיח ועוד אע"ג דלא שכיח יכול לטעון כן ונראה לר"י דכיון שחייב הכתוב שומר שכר בגניבה וסתם גניבה
קרובה לאונס כדאמרין בהשואל (שם) סברא הוא דככל ענין שמהיה הגניבה יחסיב מגזרת הכתוב אפילו בלסטים מוויין אף על גב
דבלסטים מוויין דהיינו שצויה דקרא פטר צו הכתוב אף על פי שאין אונסו גדול יותר ודוחקן [ועי' מוס' ב"מ מג. ד"ה אחר שמואל]:

החזירה. לאצירה: למקום שיראנה.
נגניבה ואצירה ושומר שכר חייב צפ'
שכיח אינש צבייתא אכל צהרים
שיחזירו לרשותו. של בעלים: מאי
מולא צבייתו וקמני חייב: מורדינא
לך. באצירה בעלי חיים דחייב המולא
נגניבה ואצירה ולאו משום שכר
מאזה אלף משום דנגיבה ואצירה
ידעו פשיעותא היא: דכיון דנקטו
נגרי ברייתא. כיון שראה שמלומדות
הן לנאח צבי נטירותא יתירתא ואפי'
הו שומר חנם חייב אכל שומר אצירה
דמטלטלי פטור מנגיבה ואצירה:
נגרי פשיעות: השב. השנה
מעלייתא משמע: לגינתו ולחורבתו
מנין. דסגי ליה למולא בהשכחו
לגינתו דבעלים: הכל צריכין דעס
בעלים. גונז וגזלן או אחד מארבעה
שומרין שהחזירו צריך להודיעו
לבעלים ואם לא הודיעו חייב המחזיר
באחריותו: טענת גנב. לפטור עצמו
ע"י גנב שטוען נגנזה הימני האצירה
שמאצתי ונמלא שצידו הוא משלם
תשלומי כפל כגנז עצמו דדרשינן
בפרק מרובה (לקמן דף כה.) ואם לא
ימלא הגנב (ז) אס לא ימלא כמו שאמר
אלף הוא עצמו גנבו וכתב בתריה
ישלם שנים אי אמרת בשלמא שומר
אצירה כשומר חנם דמי משום הכי
משלם כפל דהו צבי למפטור נפשיה
בטענת גנב: קרנא צבי שלומי.
מעיקרא כי טעין נגנזה הוה מחייב
נפשיה לשלומי קרנא: טענת לסטים
מוויין. גנז מוויין נטל הימנו בחזקה
דקא פטר נפשיה בטענת אונס:
לסטים מוויין גזלן הוא. ובטענת
אונס פטר נפשיה וכפל שטוען
טענת גנב הוא דכתב ציה רחמנא
(דכתב) וגונז מצית האיש (שמות
כג.) גנז הוא. ומשלם כפל וכן
הפטור עצמו בטענת לסטים מוויין.
ולענין חיוב לא מחייב שומר שכר
עליה אס אמת אמו דהא אינש:

לא

א"ל שאני אומר לסטים מוויין כיון דמיטמר מאינשי גנב הוא איתביה
לא

(א) [תוספתא דב"מ פ"א]
(ב) [תוספתא פ"א]
(ג) [לקמן קיח: (ד) ב"מ
לא. ע"ש (חולין פ"א).
(ה) ב"מ לא. (ו) לקמן סג.
ק: (ז) ב"מ כה. כה. לא.
(ח) [לקמן עט: (ט) שמואל
כנ, (י) רש"י מ"ח].

תורה אור השלם

1. לא תראה את שור
אדוק או את שויו נדחים
והתעלמת מזהם השב
תשיבם לאדוקי:
דברים כב א

הגהות הב"ח

(א) גמ' דשכיח דעיל
ונפיק: (ב) תוס' ד"ה אלף
וכי' פי' שאינה
משתמרת אלף כרוח
מלחי:

הגהות הגר"א

[א] גמ' א"ל מורדינא
כו'. כי' ויגרסת הרמב"ם
(א"ל) הוה (נבע"ח)
כו' ור"ל דמייירי ג"כ
ממקום שהחזיקה אכל
הרא"ש כתב בקראס שלט
(ועבדגרי"א סימן רסו ס"ק
ה') ומש"ש ועוד דקאמר
משמע דידע דמשעת
בב"מ הא"ל פשיטא ליה
כי' עין בתוספתא פ"ב
דב"מ מולא בהמה מצו
חייב כו' לעולם כו' ועומ'
כאן ד"ה לעולם כו' (ומ"ש
רש"י ד"ה המחזיר לאצירה
ל"ד דיל דקא אצירה):

רבינו חננאל

החזירה למקום שיראנה
כול', ופריך רבה, תרתי
קתני והכי קתני החזירה
שחרית בעידנא דשכיח
בעל אבדה במתא דכי
נפיק ועילי חזי לה אינו
חייב ליטפל בה, אבל
החזירה בצהרים בעידנא
דלא שכיח במתא ולא חזי
לה נגנבה או אבדה חייב.
ומתווב ליה טוב לעולם
הוא חייב עד שיחזירו
לרשותו, ופריך בבבלי
חיים מורדינא לך דכיון
דנקטו להו נגרא ברייתא.
בעי נטירותא יתירתא.
בבבלי חיים מורדינא הוילא
ואקנטה נגרא ברייתא. פי'
לימר אותה להלך ברגליה
חזי לידר.